
Søknadstype

Velg søknadstype

Søknadstype	Innsatsområder
Innsatsområder	-

Prosjekt

Beskriv prosjektet

Prosjekttittel	PhDportal.uib
Mål for prosjektet	Mål for prosjektet er å utvikle en elektronisk løsning for innlevering, arkivering og pliktavlevering av doktorgradsavhandlinger fra Universitetet i Bergen. Det skal etableres en løsning som forenkler prosessen med innlevering, registrering og rettighetsbehandling av avhandlingene, med det resultat at langt flere doktorgradsavhandlinger blir tilgjengelig Open Access. Videre er det et mål å sikre elektronisk bevaring av doktorgradsavhandlingene i et lukket arkiv. Et elektronisk arkiv skal på sikt inneholde en komplett samling av doktorgradsavhandlinger. Dette digitale fulltekstarkivet vil tilrettelegging for elektronisk pliktavlevering av filer og metadata til Nasjonalbiblioteket. Plattformen som utvikles, og erfaringene fra prosjektet, skal kunne brukes av andre interesserte bibliotek i UHR-sektoren. Prosjektet skal bidra til utvikling av en felles digital infrastruktur for doktorgradsavhandlinger fra norske forskningsbibliotek.

Prosjektbeskrivelse

Doktorgradsavhandlingene er viktige for profilering av norske forskningsresultater. Dagens forskere og studenter ønsker enkel tilgang til vitenskapelige publikasjoner online. Likevel er norske doktorgradsavhandlinger i liten grad tilgjengelig elektronisk. Mange av dem kun finnes i trykt utgave på biblioteket og er vanskelig tilgjengelig for brukere utenfor institusjonen. Målet er at nye effektive løsninger for elektronisk innlevering, arkivering og tilgjengeliggjøring av avhandlingene vil forenkle arbeidsprosesser og brukerregistrering, og dermed føre til at flere avhandlinger blir tilgjengelig åpent online. Målet er økt synliggjøring og bruk av norske doktorgradsavhandlinger.

I dag avleveres kun trykte utgaver av doktorgradsavhandlingene til Nasjonalbiblioteket (NB) gjennom pliktavleveringen. I den reviderte pliktavleveringsloven vil det trolig komme krav om at også digital fil skal avleveres NB. Det er sannsynlig at digital avlevering på sikt vil erstatte pliktavleveringen av trykte eksemplarer. Et elektronisk arkiv over doktorgradsavhandlingene vil muliggjøre sikker elektronisk avlevering av alle norske doktorgradsarbeider til NB via OAI-PMH-protokollen.

Systemene DSpace og Open Monograph Press (OMP) vil utredes som mulige løsninger for en innleveringsportal, lukket arkiv og publiseringsplattform. Dette er systemer som allerede er i bruk ved Universitetet i Bergen. DSpace er det systemet som brukes av de fleste norske institusjoner for åpen tilgjengeliggjøring av studentarbeider og vitenskapelige publikasjoner. Den tekniske løsningen som utvikles vil gi bedre funksjonalitet for brukerne ved å etablere system for elektronisk innlevering, kontrakthåndtering og registrering av doktorgradsavhandlingene, med en mer automatisert arbeidsflyt. Løsningene vil tjene som en modell for andre bibliotek i utvikling av funksjonalitet for innlevering, elektronisk arkivering, overføring via OAI-PMH, og nye modeller for åpen publisering av doktorgradsavhandlingene.

Dette prosjektet bygger på erfaringer fra forprosjektet PhDportal.uib fra 2013. Formålet med dette prosjektet var å kartlegge funksjonalitet, tekniske løsninger og aktuelle samarbeidspartnere lokalt og nasjonalt. Hovedresultatene fra dette prosjektet viser at: (1) De fleste vitenskapelige høyskoler og universiteter har et system for åpen online tilgjengeliggjøring av doktorgradsavhandlingene; (2) for de fleste institusjoner ligger antall doktorgradsavhandlingene som tilgjengeliggjøres åpent under 50 % per år; (3) kun et fåtall institusjoner har utviklet system for digital innlevering og sikker digital arkivering av avhandlingene, (4) revisjon av pliktavleveringsloven vil trolig kreve digital pliktavlevering av doktorgradsavhandlingene til NB, (5) CRISStin vurderes av flere av de mindre institusjonene som en mulig løsning for innlevering av doktorgradsavhandlingene til åpen tilgjengeliggjøring, men tilbakemeldinger fra CRISStin er at systemet ikke er tilpasset levering av handlinger til digital arkivering, eller har den type funksjonalitet som er ønskelig i forhold til ulike former for elektronisk publisering. Det finnes ulike rutiner, behov og systemløsninger ved de forskjellige institusjonene. Samtidig brukes det samme systemet for åpen tilgjengeliggjøring (DSpace) ved de aller fleste institusjoner i Norge. Dette tilsier at dette prosjektet i utgangspunktet vil utvikle en innleveringsportal tilpasset UiBs rutiner og behov for funksjonalitet, men på en slik måte at hele eller deler av løsningen kan gjenbrukes av andre institusjoner. Det er få institusjoner som per i dag har en plan for digital arkivering av avhandlingene med avlevering til NB. Siden dette er noe som vil komme som et krav er det viktig å utvikle en systemløsning som også kan brukes av andre forskningsinstitusjoner i Norge.

Prosjektet vil bestå av følgende arbeidspakker:

(1) Innleveringsportal for doktorgradsavhandlingene: En innleveringsportal vil bestå av to deler: (a) En registreringsmodul for innlevering av den versjonen av avhandlingene som skal til lukket arkivering, og (b) en registreringsmodul for tilgjengeliggjøring av doktorgradsavhandlingene i åpent arkiv. Registreringsmodulen for arkivering vil brukes av bibliotek- og arkivansvarlige. I denne modulen vil

det være mulig laste opp elektronisk versjon av doktorgradsavhandling som levert fra trykkeri med automatisk generert, autorisert metadata. Den andre modulen vil inneholde et innleveringsskjema som brukes av forfattere for å tilgjengeliggjøre sin doktorgradsavhandling. I dette skjemaet vil det være mulig for forfatter selv å registrere og endre på metadata, velge blant flere typer lisenser, sette embargoperiode på hele eller deler av avhandlingen, og eventuelt velge videre publisering hos UiB i egen fagfelleverdert elektronisk serie. Skjema vil så knyttes opp til ferdigutfylt data og filer fra lukket arkiv. Det vil i løpet av prosjektperioden igangsettes en pilot med ett eller flere fagmiljø ved UiB for å utrede behov og teste funksjonalitet.

(2) Elektronisk arkiv for doktorgradsavhandlinger med digital avlevering til Nasjonalbiblioteket (NB): Målet er at et elektronisk arkiv på sikt skal inneholde en komplett digital samling av alle doktorgradsavhandlinger med metadata tilpasset NBs krav. Per i dag finnes det ikke noe system for digital arkivering, og det er ingen enhet ved UiB, eller nasjonalt, som tar ansvar for sikker digital arkivering av avhandlinger. De fleste norske forskningsinstitusjoner tilgjengeliggjør en andel av avhandlingene i åpne forskningsarkiv etter avtale med forfatter. Det er kun en liten andel norske avhandlinger som er tilgjengelig åpent og komplette online fordi utgivere sjelden tillater at vitenskapelige artikler som er en del av avhandlingene legges ut åpent. Et digitalt arkiv vil sørge for digital arkivering og avlevering av alle avhandlinger i komplett utgave, også de som ikke finnes tilgjengelig online. Et slikt arkiv muliggjøre enkel overføring av data og fulltekst til NB via OAI-PMH-protokollen. Målet er at dette arkivet, eller tilsvarende løsninger, vil kunne brukes av alle bibliotek i UHR-sektoren.

(3) Videreutvikle løsninger for åpen, elektronisk tilgjengeliggjøring av doktorgradsavhandlingene: Avhandlingene fra UiB tilgjengeliggjøres i dag UiBs åpne forskningsarkiv Bergen Open Research Archive (BORA). Den versjonen som tilgjengeliggjøres er den som leveres til disputas. En innleveringsportal for doktorander med tilgang til elektronisk fil fra lukket arkiv vil muliggjøre enklere registrering og kortere behandlingstid. Det vil være et mål å kunne tilby tilgjengeliggjøring av flere avhandlinger online før disputas, slik at det er denne versjonens om brukes, istedenfor at doktoranden må trykke opp ekstra kopiere og dele ut.

(4) Elektronisk fagfelleverdert serie for doktorgradsavhandlinger ved UiB: Det vil utvikles en løsning for åpen publisering og profilering av avhandlingene ved bruk av systemet Open Monograph Press (OMP). Dette er et system spesielt tilpasset utgivelse av elektroniske bøker. Universitetsbiblioteket har allerede erfaringer med denne typen publiseringsplattform gjennom sitt arbeid som utgiver av elektroniske tidsskrift. Fagmiljø ved UiB har vist interesse for å publisere doktorgradsavhandlinger som en elektronisk, fagfelleverdert serie. En slik tjeneste vil gi en tilleggsverdi ved at doktorgradsavhandlingene etter disputas går gjennom en ny faglig vurdering. Den nye versjonen av avhandlingen vil være en fagfelleverdert versjon, i motsetning til den tidligere versjonens om trykkes og tilgjengeliggjøres i BORA. Her vil det kunne legges til tilleggstjenester i form av elektronisk ISBN, layout, print-on-demand-tjeneste og profilering hos nettbokhandlere. Målet er at disse doktorgradsavhandlingene skal gi uttelling i det norske kanalregisteret. Dette vil være en kvalitetssikret løsning for de avhandlingene som i dag ikke publiseres av andre utgivere.

(5) Komplet digitalt arkiv over doktorgradsavhandlinger fra UiB: Dette delprosjektet vil sørge for et komplett arkiv over alle doktorgradsavhandlinger fra UiB. I tillegg vil det gjøres et arbeid for å rettighetsklarerere og tilgjengeliggjøre flest mulig avhandlinger åpent. Arbeidet vil bestå i skanning, digital arkivering, rettighetsklarerer av eldre doktorgradsavhandlinger. Målet vil være å skape en komplett digital samling av alle doktorgradsavhandlinger ved UiB.

(6) Rettigheter og lisenser: Prosjektet vil ha spesielt fokus på rettigheter og lisenser. Forfattere vil kunne velge mellom ulike typer lisenser i innleveringsgrensesnittet. Målet er at flere vil velge den åpne lisensen CC-BY, slik at avhandlingene blir tilgjengelig på en slik måte at viderebruk og datamining tillates. Prosjektet vil også fokusere på mulige løsninger for å kunne tilgjengeliggjøre en større andel av norske doktorgradsavhandlinger online. Dette vil sees i sammenheng med UiBs publiseringsfond, som har som mål å gjøre en større andel vitenskapelige artikler tilgjengelige Open Access med en åpen lisens. At flere artikler tilgjengeliggjøres åpent vil gi en merverdi ved at flere doktorgradsavhandlinger kan tilgjengeliggjøres i komplette utgaver.

(7) Alternative dokumenttyper: I dag arkiveres og tilgjengeliggjøres de fleste doktorgradsavhandlingene i ulike versjoner av PDF. De finnes ingen systematisk bruk av PDF-A, eller mer åpne dokumenttyper. PDF er et arkivvennlig format, men i liten grad egnet for gjenbruk, datamining og lesing på nye plattformer. Prosjektet vil se på mulighet for å generere versjoner som XML og Elpub fra trykkeriversjon (Word). Målet er at flere av disse versjonene vil kunne arkiveres og tilgjengeliggjøre sammen med PDF-A. Dette vil, sammen med økt grad av åpne lisenser, føre til at flere av avhandlingene kan viderebrukes. Open Access handler ikke bare om fri lesing online, men også om fri gjenbruk.

(8) Erfaringsoverføring: Den første del av prosjektet (arbeidspakke 1) vil være et første steg mot et nasjonalt digitalt arkiv for alle doktorgradsavhandlinger. Dette arkivet vil tilpasses institusjonene slik at det enkelt kan bukes med ulike lokale innleveringsløsninger, og med enkel overføring til de åpne forskningsarkivene. Utvikling av en innleveringsportal, bruk av lisenser, embargo og dokumenttyper, og løsninger for publisering av doktorgradsavhandlinger via OMP, vil også kunne gjenbrukes av andre institusjoner. Prosjektet vil være i dialog med andre institusjoner ved utvikling av systemløsninger. I slutten av prosjektperioden vil det arrangeres et seminar for å formidle resultater, utveksle erfaringer og demonstrere systemløsninger.

Søker

Organisasjonsopplysninger

Organisasjonsnavn

Universitetsbiblioteket i Bergen

Organisasjonsnummer	874 789 542
---------------------	-------------

Kontonummer

Institusjonens leder

Fornavn	Ane
---------	-----

Etternavn	Landøy
-----------	--------

Telefon	
---------	--

E-post	
--------	--

Er institusjonens leder kontaktperson for prosjektet?	Nei
---	-----

Kontaktperson

Fornavn	Ingrid
---------	--------

Etternavn	Cutler
-----------	--------

Telefon	55584595
---------	----------

E-post	Ingrid.Cutler@ub.uib.no
--------	-------------------------

Framdriftsplan

Prosjektet er	Toårig
---------------	--------

Aktivitetsplan for prosjektet

Beskrivelse	Kartlegging av funksjonalitet/status
-------------	--------------------------------------

Aktivitetsperiode

Fra dato	01.03.2015
----------	------------

Til dato	01.06.2015
Beskrivelse	Involvere fagmiljø og aktuelle avdelinger ved UiB
Aktivitetsperiode	
Fra dato	01.03.2015
Til dato	01.09.2015
Beskrivelse	Utvikling av teknisk løsning
Aktivitetsperiode	
Fra dato	01.06.2015
Til dato	01.06.2016
Beskrivelse	Pilot: Testing med fagmiljø
Aktivitetsperiode	
Fra dato	01.01.2016
Til dato	01.06.2016
Beskrivelse	Videreutvikling av løsning/ valg av funksjonalitet
Aktivitetsperiode	
Fra dato	01.06.2016

Til dato	01.10.2016
Beskrivelse	Arkivering og tilgjengeliggjøring av eldre avhandlinger
Aktivitetsperiode	
Fra dato	01.09.2015
Til dato	01.09.2016
Beskrivelse	Prosjekt publisering via OMP inkl. pilot. med fagmiljø
Aktivitetsperiode	
Fra dato	01.06.2015
Til dato	01.12.2016
Beskrivelse	Kartlegge og implementere lisenser
Aktivitetsperiode	
Fra dato	01.03.2015
Til dato	01.10.2016
Beskrivelse	Utvikle løsning for flere dokumenttyper enn PDF
Aktivitetsperiode	
Fra dato	01.06.2015

Til dato	01.10.2016
----------	------------

Beskrivelse	Rapportering og formidling: Arrangere seminar
-------------	---

Aktivitetsperiode	
Fra dato	01.08.2016
Til dato	01.02.2017

Andre opplysninger

Andre opplysninger/kommentarer om framdrifts-/aktivitetsplan	Mye av kartleggingen i første aktivitet er allerede gjort jmf. forprosjekt PhDportal.uib. Universitetsbiblioteket har allerede hatt flere møter med aktuelle aktører ved UiB (sentralarkiv, Forskningsadministrativ avdeling og Kommunikasjonsavdelingen). Planen er at disse vil delta i prosjektet med innspill og testing i pilot.
--	---

Budsjett

Søknadsbeløp fra Nasjonalbiblioteket	316 000
--------------------------------------	---------

Samarbeidspartnere

Har du samarbeidspartner(e)?	Nei
------------------------------	-----

Vedlegg

Vedlegg